

Länsstyrelsen
Västerbottens län

Bevarandeplan

Diarienummer
512-7519-2016

Sida
1(5)

Bevarandeplan för Natura 2000-området Brattby

Foto: Malin Karlsson

Fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-12
Namn och områdeskod: Brattby, SE0810445
Kommun: Umeå
Skyddsstatus: Natura 2000: Särskilt bevarandeområde (SAC)
Ägarförhållanden: Vattenfall, privat
Förvaltare: Länsstyrelsen
Areal: 25,7 ha

Karta

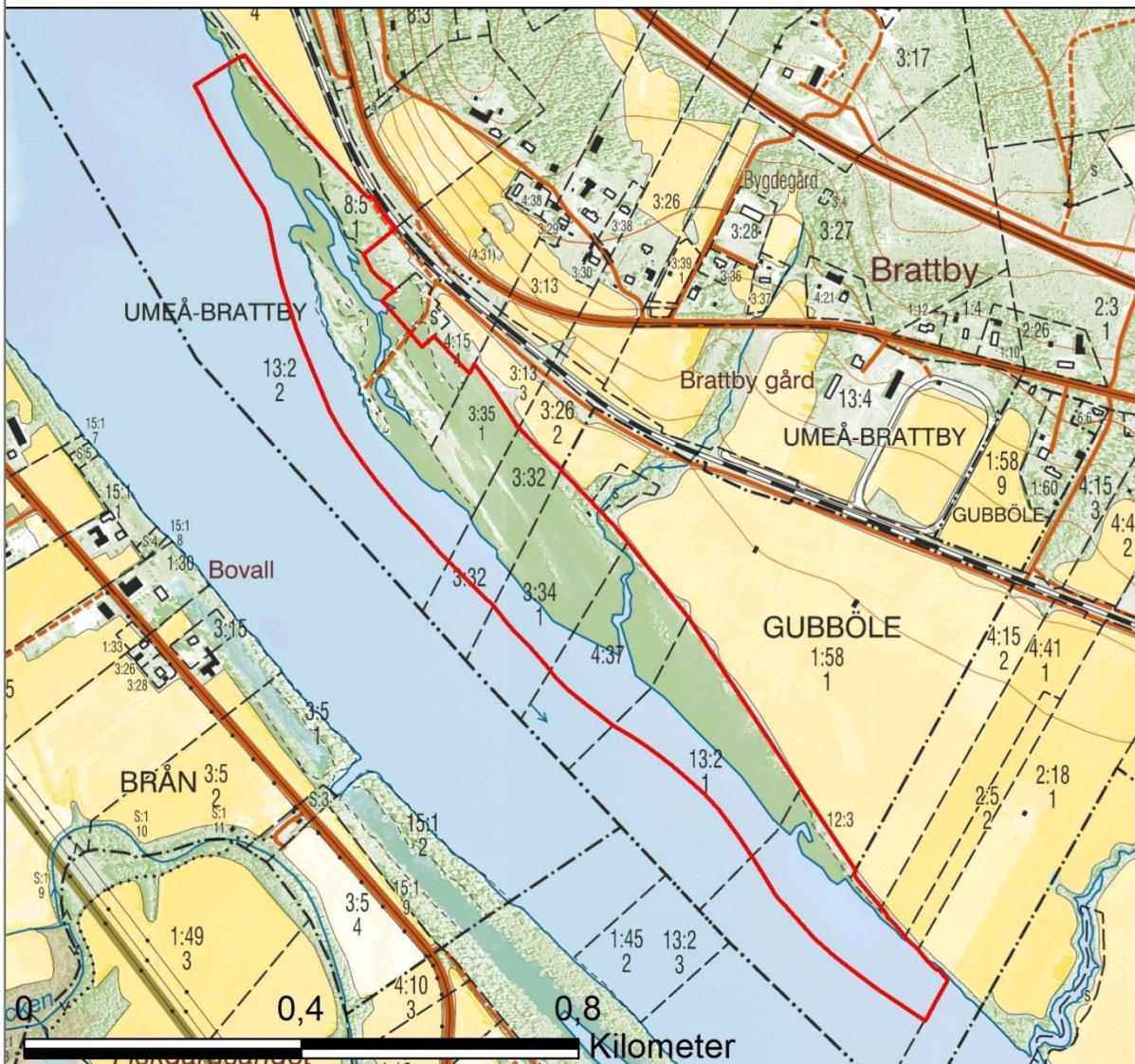
Natura 2000-område: Brattby
Kommun: Vännäs
Områdeskod: SE0810445
Areal (ha): 25,7

Länstyrelserna

Gräns för Natura 2000-området

Natura 2000

Natura 2000 är EUs nätverk för skyddade områden. I Sverige har vi ca 4 000 Natura 2000-områden varav ca 250 finns i Västerbottens län. För varje område finns naturtyper och/eller arter utpekade. Syftet med Natura 2000-området är att bidra till att de för området utpekade naturtyperna och arterna har gynnsam bevarandestatus i Sverige och EU.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område finns en bevarandeplan upprättad. Här beskrivs de utpekade naturtyperna och arterna, deras bevarandetilstånd i det specifika området, samt vilka bevarandemål som har satts upp för dem. Om åtgärder och skötsel krävs för att uppnå målen beskrivs de också. Bevarandeplanen fastställs av Länsstyrelsen.

Bevarandeplanen ska fungera som vägledning och stöd om någon form av exploatering blir aktuell. De naturvärden som finns i respektive Natura 2000-område får inte påverkas negativt och därför krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka bevarandevärdena i ett Natura 2000-område. Det gäller även åtgärder utanför Natura 2000-området om de riskerar att påverka områdets bevarandevärden. Detta regleras i miljöbalken 7 kap 28-29§§. Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsens miljöenhet före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen.

Utpekade naturtyper enligt Art- och habitatdirektivet

6450 Svämängar

12,0 ha

Utpekade arter enligt Art- och habitatdirektivet

1966 Ävjepilört

Beskrivning av området

Natura 2000-området Brattby ligger längs Umeälvens strand ca 2 mil uppströms Umeå, på gränsen mellan Umeå- och Vännäs kommun. Området ligger ca 190 m ö h och utgörs av tidvis översvämmade gräsmarker på bankar eller revlar i Umeälven. Området innehåller betade ängsmarker som översvämmas i samband med Umeälvens vårflod. De låglänta markerna utmed de norrländska älvarna hävdades traditionellt med slätter eller bete, och var förr värdefulla fodermarker tack vare att översvämningarna gav en värdefull tillförsel av näringsrikt slam.

Brattby var under en följd av år utan skötsel (bete eller slätter), men nu sköts det genom bete och slätter. Skötseln och översvämningarna ger tillsammans goda förutsättningar för att ovanligare, konkurrenssvaga växter ska kunna leva vidare. Området är ett bra exempel på hur många områden utmed Västerbottens älvar och sjöar såg ut fram till 1940-1950-talet. Området används även av rastande fåglar, som änder och vadare.

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter omfattas av EUs fågeldirektiv eller Art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden

Brattby är utpekad för att skydda förekomsten av den ovanliga ävjepilörten och de frodiga svämängarna längs Umeälvens stränder.

Prioriterade åtgärder

Det är prioriterat att fortsättningsvis hålla markerna öppna från igenväxning av buskar och sly.

Beskrivning av naturtyper och arter*6450 Svämängar*

Gräsmarker längs med större vattendrag norr om den naturliga Norrlandsgränsen som översvämmas under vår och sommar. Naturtypen har använts eller används fortfarande som slåtterängar och kräver hävd och/eller naturlig störning för att inte växa igen. Krontäckning av träd och buskar är 0-30 %. Naturtypen har ofta en relativt trivial flora som domineras av högvuxna gräs, örter och starrarter.

Bevarandetillstånd idag

För närvarande finns ett bra bete på plats som gynnar de värden som har utpekats. Ängar bedöms därför befinna sig i gynnsamt bevarandetillstånd.

Bevarandemål

I samband med den årligen återkommande vårfloden översvämmas ängarna. Vattendraget har en naturlig vattenregim. I området förekommer inte gödning, kalkning, dikning eller insådd av för naturtypen främmande arter. Arealen svämängar ska vara 12,0 hektar.

1966 Ävjepilört

Arten förekommer på grunda leriga stränder. I samtliga områden växer den i miljöer som större delen av året normalt är täckta av vatten och endast periodvis är blottlagda. Arten kräver troligen viss uttorkning av substratet för att gro, men kan sedan växa delvis vattentäckt. En variation i vattenstånd som medför blottläggning av jord under sommaren och översvämning under vår- och höstflod är den viktig för arten. Bete på stränder har också positivt inverkan på arten. Ävjepilört sprids huvudsakligen längs vattendrag och sprider sig sannolikt endast kortare sträckor. Långdistansspridning och spridning mellan vattendrag sker troligen med fåglar.

Bevarandetillstånd idag

Arten har hittats på flera platser inom området och omfattar totalt drygt trehundra individuella tuvor. Arten bedöms befinna sig i gynnsamt bevarandetillstånd.

Bevarandemål

Populationen i området ska vara livskraftig och inte minska i antal eller utbredning. Vattenregimen ska medföra blottläggning av lera/lerig jord under sommaren, samt översvämning under vår- och höstflod. Mer konkurrenskraftiga arter ska hållas undan, gärna med någon typ av störning om så behövs.

Hotbild

För ävjepilört är reglering av vattendrag det största hotet. Umeälven är dock redan utbyggd och arten verkar trots detta trivas. Förändringar i Stornorrfors reglering med ökade nivåskillnader skulle kunna medföra stor risk för negativ påverkan på arten.

Där naturliga vattenfluktuationer saknas är arten beroende av bete och en minskning av betesintensiteten kan därför innebära ett stort hot. Förändringar av vattenkvaliteten, speciellt övergödning, kan vara negativt för arten.

Bevarandeåtgärder

Skyddsåtgärder

Brattby är skyddat som särskilt bevarandeområde (SAC). Ett Natura 2000-område är skyddat enligt miljöbalken vilket gäller för samtliga Natura 2000-områden i landet. Alla verksamheter och åtgärder, innanför och utanför området, som på ett betydande sätt kan påverka Natura 2000-området är tillståndspliktiga enligt 7 kap 28-29 §§ miljöbalken.

Ävjepilört är fridlyst enligt Miljöbalken 8 kap 1-2 § med stöd av 1 c § Artskyddsförordningen (1998:179). Enligt denna är det inte tillåtet att avsiktligt plocka, samla in, skära av, dra upp med rötterna eller förstöra fridlysta växter i deras naturliga utbredningsområde i naturen.

Skötselåtgärder

Den befintliga skötsel som finns, med återkommande slåtter och bete, är nödvändigt för att bibehålla naturvärdena. Om buskar och sly trots det befintliga betet växer upp kan slyröjning bli aktuellt.

Ytterligare information

På naturvardsverket.se kan du hitta mer information om Natura 2000.

I Naturvårdsverkets kartverktyg [Skyddad natur](#) kan du hitta kartmaterial och fakta om skyddade områden. Man kan ladda ner gränser och naturtypskartor (NNK) för alla eller enstaka områden.

I Skogsstyrelsens kartverktyg [Skogens pärlor](#) kan du bl.a. hitta information om skogar med höga naturvärden.